

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 27 / Π / 1998

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γ. Γ. Εμπορίου) την 9 Δεκεμβρίου 1998, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ. με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος : Σταύρος Αργυρόπουλος

Μέλη : Μιχαήλ Φράγκος, κωλυμένου του τακτικού Νικολάου Παραθύρα,
Βλάσιος Ασημακόπουλος,
Χαρίλαος Χάρακας,
Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος,
Λεωνίδας Νικολούζος

Γραμματέας : Αλεξάνδρα - Μαρία Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη καίτοι προσκληθέντα δεν προσλήθαν στη συνεδρίαση λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Θέμα της συνεδρίασεως ήταν η αίτηση, σύμφωνα με το άρθρο 4ε παράγρ. 3 του ν. 703/77, όπως ισχύει, της εταιρείας με την επωνυμία «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Η ΕΘΝΙΚΗ», η οποία εδρεύει στην Αθήνα, οδός Καραγ. Σερβίας αρ. 8, και με την οποία η αιτούσα ζητά από την Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ε.Α.) να επιτρέψει παρέκκλιση από την υποχρέωση της παραγράφου 1 του άρθρου 4ε του ν. 703/77, όπως ισχύει, έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση μεταξύ των εταιρειών «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Η ΕΘΝΙΚΗ» και «ΛΑΪΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», η οποία εδρεύει στην Αθήνα (Ν.Σμύρνη), Λεωφ. Συγγρού αρ. 135, πριν τη λήψη οριστικής αποφάσεως της Ε.Α. επί της αιτήσεως της πρώτης εκ των προαναφερθεισών εταιρειών επί της κυρίας υποθέσεως (έγκριση της γνωστοποιηθείσας σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκεντρώσεως μεταξύ των προαναφερθεισών εταιρειών).

Κατά την συνεδρίαση παρέστη η αιτούσα δια του πληρεξουσίου δικηγόρου της Κωνσταντίνου Μακρή.

Στην αρχή της συνεδρίασεως τον λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας, εκτιμώντας ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 4ε παράγρ. 3 του ν. 703/77, όπως ισχύει, και πρότεινε να επιτραπεί παρέκκλιση από την υποχρέωση μη πραγματοποίησεως της συγκεντρώσεως, η οποία γνωστοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 4β. Στη συνέχεια έλαβε το λόγο ο πληρεξούσιος δικηγόρος της αιτούσας, ο οποίος ανέπτυξε τις θέσεις της πελάτιδός του, έδωσε πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως.

Η Ε.Α. συνήλθε σε διάσκεψη αυθημερόν στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου), κατά την οποία, αφού έλαβε υπ` όψη της τα στοιχεία του φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας, τις απόψεις που διετύπωσε, εγγράφως και προφορικώς, η αιτούσα κατά την συζήτηση της υποθέσεως,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Στις 18 Νοεμβρίου 1998 γνωστοποιήθηκε στην Γραμματεία της Ε.Α. από την ασφαλιστική εταιρεία «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Η ΕΘΝΙΚΗ» (στο εξής χάριν συντομίας η ΕΘΝΙΚΗ) η από 9 Νοεμβρίου 1998 συμφωνία μεταξύ του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία ‘‘ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ’’ (Πωλητής) και της παραπάνω εταιρείας (Αγοράστρια), για την μεταβίβαση του 100% των μετοχών της εταιρείας «ΛΑΪΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (στο εξής χάριν συντομίας η ΛΑΪΚΗ) στην αγοράστρια.

Η εν λόγω συμφωνία αφορά συγκεκριμένα την πώληση 3.430.000 ονομαστικών μετοχών της εταιρείας ΛΑΪΚΗ στην εταιρεία ΕΘΝΙΚΗ. Από τις παραπάνω μετοχές το Ίδρυμα μεταβιβάζει αμέσως τις 3.119.437 μετοχές, ενώ οι υπόλοιπες 310.563 μετοχές που περιήλθαν σ’ αυτό από την κληρονομιά Μποδοσάκη Αθανασιάδη θα μεταβιβασθούν μετά την έκδοση της απαιτούμενης αποφάσεως από το Εφετείο Αθηνών. Η όλη συμφωνία τελεί υπό την αίρεση της εγκρίσεώς της από την Ε.Α.

Η ΕΘΝΙΚΗ ζήτησε, με την γνωστοποίησή της αυτή, από την Ε.Α. να της επιτραπεί παρέκκλιση από την υποχρέωση της παραγράφου 1 του άρθρου 4ε του ν. 703/1977, όπως ισχύει, έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί η προαναφερθείσα συγκέντρωση πριν την έκδοση αποφάσεως της Ε.Α. επί της κυρίας υποθέσεως (για την οποία θα υποβληθούν συντόμως όλα τα απαραίτητα στοιχεία κατά τους τύπους που απαιτεί για την κυρία υπόθεση ο νόμος).

II. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 ν. 703/1977 συγκέντρωση (επιχειρήσεων) πραγματοποιείται «...όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις αποκτούν, άμεσα ή έμμεσα, τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσοτέρων άλλων επιχειρήσεων». Η απόκτηση του 100% των μετοχών της εταιρείας ΛΑΪΚΗ από την εταιρεία ΕΘΝΙΚΗ συνιστά συγκέντρωση κατά την έννοια του νόμου.

III. Η ΕΘΝΙΚΗ με έδρα την Αθήνα και έτος ιδρύσεως το 1891, είναι εταιρεία εισηγμένη στο Χ.Α.Αθηνών και βασικός της μέτοχος είναι η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία κατέχει το 71,278% του Μετοχικού της Κεφαλαίου, ήτοι 10.614.634 μετοχές επί συνόλου 14.891.713 μετοχών.

Αντικείμενο εργασιών της εταιρείας είναι κυρίως η διενέργεια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό όλων των ασφαλιστικών, αντασφαλιστικών και χρηματοοικονομικών εργασιών, η συμμετοχή σε άλλες επιχειρήσεις με παρεμφερείς σκοπούς, η ανάληψη της αντιπροσωπεύσεως ή πρακτορεύσεως αλλοδαπών ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων κάθε είδους και τέλος κάθε σχετική με τους παραπάνω σκοπούς εργασία ή δραστηριότητα.

Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας κατά το έτος 1997, υπολογιζόμενος σύμφωνα με το άρθρο 4στ παρ.4β ν. 703/77, όπως ισχύει, ανέρχεται σε 117,4 δις δρχ. ή 380.674.448 ECU.

Στην υπό κρίση υπόθεση παρέλκει ο υπολογισμός του κύκλου εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 4στ παρ.5 ν.703/77, δεδομένου ότι με μόνο τον κύκλο εργασιών της γνωστοποιούσας καλύπτεται η προϋπόθεση του άρθρου 4β παρ.2 του ίδιου νόμου.

Η ΛΑΪΚΗ ιδρύθηκε το έτος 1942 με έδρα την Αθήνα. Το μετοχικό κεφάλαιό της που ανήκει εξ ολοκλήρου στο «ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ» ανέρχεται σε 3.430.000.000 δραχμές, διαιρούμενο σε 3.430.000 ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας χίλιες (1.000) δραχμές η κάθε μία.

Αντικείμενο εργασιών της εταιρείας είναι η διενέργεια παντός είδους ασφαλιστικών εργασιών στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, η ανασφάλιση παντός κλάδου ασφαλίσεων, καθώς και η συμμετοχή σε άλλες ημεδαπές ή αλλοδαπές ασφαλιστικές ή ανασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας σύμφωνα με το άρθρο 4στ παρ.4β ν.703/77, όπως ισχύει, κατά το έτος 1997 ανέρχεται σε 2,9 δις δρχ. ή 9.403.372 ECU.

IV. Η σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της σκοπούμενης χρήσεώς τους.

Η αγορά, στην οποία δραστηριοποιούνται οι δύο εμπλεκόμενες εταιρείες είναι, από πλευράς προϊόντος, η παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών εν γένει. Στην δε ασφαλιστική αγορά διακρίνονται τρεις ξεχωριστές σχετικές αγορές: α) αγορά πρωτασφαλειών ζωής, β) αγορά γενικών πρωτασφαλίσεων (περιλαμβάνει τις ασφαλίσεις πυρός, αυτοκινήτων, μεταφορών, προσωπικών ατυχημάτων, πλοίων και αεροσκαφών, γενικής αστικής ευθύνης, πιστώσεων και εγγυήσεων, νομικής προστασίας, βοήθειας κεφαλαιοποίησης και λοιπούς τομείς), γ) αγορά ανασφαλίσεων.

Αντικείμενο εξαγοράς από την εταιρεία ΕΘΝΙΚΗ στην κρινόμενη υπόθεση αποτελεί το χαρτοφυλάκιο των γενικών πρωτασφαλίσεων ζημιών μετά των αναλογούντων περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της εταιρείας ΛΑΪΚΗ, και επομένως ως σχετική αγορά από πλευράς προϊόντος πρέπει να θεωρηθεί αυτή που περιλαμβάνει μόνο τις πρωτασφαλίσεις ζημιών.

Ειδικά ως προς τον κλάδο της αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων, ο οποίος περιλαμβάνεται στη σχετική αγορά των γενικών πρωτασφαλίσεων, κρίνεται ότι τα στοιχεία του φακέλλου επαρκούν για την έκδοση αποφάσεως επί της αιτήσεως παρεκκλίσεως, πρέπει όμως να εξειδικευθούν περαιτέρω από την αιτούσα στο πλαίσιο της διαδικασίας που θα ακολουθήσει για την έκδοση αποφάσεως επί της κυρίας υποθέσεως.

Σχετική αγορά από γεωγραφική άποψη είναι η ελληνική επικράτεια.

Στο σύνολο της ασφαλιστικής αγοράς δραστηριοποιούνται 114 εταιρείες, ενώ στον κλάδο των γενικών ασφαλίσεων δραστηριοποιούνται 76 εταιρίες αποκλειστικά για ασφαλίσεις κατά ζημιών και 15 μεικτές, δηλαδή για ασφαλίσεις Ζωής και Ζημιών.

Με βάση το σύνολο παραγωγής πρωτασφαλίσεων ζημιών της Ελληνικής αγοράς για το έτος 1997, η οποία ανέρχεται σε 282.739.497.603 δραχμές, τα μερίδια αγοράς της Εθνικής και της Λαϊκής εκτιμώνται σε 24,2% και 0,5% αντίστοιχα.

V. Σύμφωνα με το άρθρο 4β παρ. 1 ν. 703/1977, όπως ισχύει, «Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται ..... στην Επιτροπή Ανταγωνισμού όταν: α) το μερίδιο αγοράς των προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορά η συγκέντρωση, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4στ, αντιπροσωπεύει στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του συνολικού

κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θεωρούνται ομοειδή από τον καταναλωτή λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται ή β) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ, ανέρχεται τουλάχιστον στο σε δραχμές ισόποσο των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) Ευρωπαϊκών Λογιστικών Μονάδων (ECU) και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, στην εθνική αγορά συνολικό κύκλο εργασιών άνω του σε δραχμές ισόποσου των 5.000.000 Ευρωπαϊκών Λογιστικών Μονάδων (ECU)».

Η κρινόμενη συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ.1 του ν. 703/77 όπως ισχύει, δεδομένου ότι καλύπτεται τουλάχιστον η μία εκ των δύο προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος, αυτή του κύκλου εργασιών. Συγκεκριμένα, ο συνολικός κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση εταιριών ξεπερνά τα 50 εκατ. ECU (ΕΘΝΙΚΗ: 380.674.448 ECU και ΛΑΪΚΗ: 9.403.372 ECU), ενώ κάθε μία από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις πραγματοποιεί μόνη της στην εθνική αγορά, όπως προεξετέθη, συνολικό κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από 5 εκατ. ECU.

VI. Σύμφωνα με το άρθρο 4ε, παράγρ. 1 του ν.703/77, όπως ισχύει, «Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παρ. 2 και 3 του παρόντος άρθρου απαγορεύεται η πραγματοποίηση της συγκέντρωσης μέχρι την έκδοση μιας από τις αποφάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4δ παρ.2,3,4,5,6. .... Σε περίπτωση παράβασης της απαγόρευσης αυτής η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιβάλλει πρόστιμο ύψους μέχρι 15 % του συνολικού κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 4στ». Σύμφωνα δε με την παράγρ. 3 του ίδιου άρθρου, «Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί, ύστερα από αίτηση, να επιτρέψει παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις, που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου, προκειμένου να αποφευχθούν σοβαρές ζημιές σε βάρος μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων τις οποίες αφορά η πράξη συγκέντρωσης, ή σε βάρος τρίτου. Η απόφαση που επιτρέπει την παρέκκλιση μπορεί να συνοδεύεται από όρους και υποχρεώσεις που σκοπό έχουν να εξασφαλίζουν συνθήκες αποτελεσματικού ανταγωνισμού και να αποτρέψουν καταστάσεις που θα μπορούσαν να δυσχεράνουν την εκτέλεση τυχόν απαγορευτικής οριστικής απόφασης.»

Στην υπό κρίση περίπτωση, η καθυστέρηση πραγματοποίησης της συγκεντρώσεως είναι ικανή να προκαλέσει σοβαρή ζημιά στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, αλλά και σε τρίτους (ασφαλιζόμενους), δεδομένου ότι κατά το μεταβατικό στάδιο και μέχρι την ολοκλήρωσή της,:

- ◆ Δεν είναι δυνατή η πλήρης και αποτελεσματική λειτουργία της εξαγοραζομένης, η οποία ως ασφαλιστική εταιρεία, διέπεται από διατάξεις και κανόνες που επιβάλλουν τη άμεση λήψη αποφάσεων, με δεσμεύσεις περιουσιακών και άλλων στοιχείων, ρυθμίσεις θεμάτων διοικήσεως κλπ.
- ◆ Υφίσταται άμεσος κίνδυνος ζημίας τρίτων (ασφαλιζομένων και άλλων), οι οποίοι σε περίπτωση αυτοκινητιστικού ατυχήματος είναι δικαιούχοι σχετικών αποζημιώσεων (για τραυματισμό, θάνατο, υλικές ζημιές τρίτων κλπ.) από την εξαγοραζόμενη. Ο δε χρόνος αποζημίωσης για ατυχήματα και ζημιές τρίτων, σύμφωνα με τον ν.2496/97, είναι ένας (1) μήνας από το συμβάν.
- ◆ Μεταξύ της εξαγοραζομένης και των συνεργατών αυτής υφίστανται σοβαρές οικονομικές εκκρεμότητες, η διευθέτηση των οποίων θα πρέπει να λάβει χώρα το συντομότερο δυνατόν,

προκειμένου να μην υπάρξουν σοβαρές οικονομικές απώλειες για την εξαγοραζόμενη, οι οποίες πιθανόν να επιφέρουν περαιτέρω δυσμενείς συνέπειες στη φήμη και την πελατεία της εταιρείας.

Βάσει των ανωτέρω και λαμβανομένου υπόψη ότι, από την εκτίμηση όλων των παραπάνω αποδεικτικών στοιχείων πιθανολογήθηκε ότι, από τη σκοπούμενη συγκέντρωση, κατ' αρχήν δεν θα επηρεασθεί αισθητά ο ανταγωνισμός στις σχετικές αγορές που αφορά η συγκέντρωση, και ως εκ τούτου δεν συντρέχει περίπτωση επιβολής και όρων ή υποχρεώσεων προς το σκοπό εξασφάλισης συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού και αποτροπής καταστάσεων που θα μπορούσαν να δυσχεράνουν την εκτέλεση τυχόν απαγορευτικής οριστικής απόφασης (άρθρο 4ε παρ.3 εδ.β του Ν.703/1977, όπως ισχύει), πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση και να επιτραπεί στις αιτούσες παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις της παραγρ.1 του άρθρου 4ε του Ν.703/1977, όπως ισχύει.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται την από 18 Νοεμβρίου 1998 αίτηση.

Επιτρέπει παρέκκλιση από την υποχρέωση μη πραγματοποιήσεως της συγκεντρώσεως μεταξύ αφενός της εταιρείας υπό την επωνυμία «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Η ΕΘΝΙΚΗ» και αφετέρου της εταιρείας υπό την επωνυμία «ΛΑΪΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», που γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού στις 18 Νοεμβρίου 1998.

Διευκρινίζει ότι η παρούσα απόφαση δεν προδικάζει την οριστική κρίση και απόφαση της Επιτροπής επί της κυρίας υποθέσεως, ως προς τη νομιμότητα της γνωστοποιηθείσας συγκεντρώσεως, βάσει των άρθρων 4γ και 4δ του ν.703/77, όπως ισχύει, μετά την εξέταση της τελευταίας επί της ουσίας.

Η απόφαση εκδόθηκε την 14η Δεκεμβρίου 1998.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάξας την Απόφαση

Σταύρος Αργυρόπουλος

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος

Η Γραμματέας

Αλεξάνδρα-Μαρία Ταραμπίκου